

Aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
de heer drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum

9 december 2019

**Betreft: Reactie op voorgestelde wetgeving ten aanzien van de Wet
minimumbeloning zelfstandigen en de Wet op de zelfstandigenverklaring****Referentie**

PS/rh

Geachte heer Koolmees,

Adres

Hogehilweg 6

1101 CC Amsterdam

De Mediafederatie maakt graag gebruik van de mogelijkheid te reageren op de voorgestelde wetgeving ten aanzien van de *Wet minimumbeloning zelfstandigen* en de *Wet op de zelfstandigenverklaring*.

Postbus 12040

1100 AA Amsterdam

De Mediafederatie behartigt de belangen van in Nederland actieve uitgevers en mediabedrijven. Haar leden zijn gespecialiseerde brancheorganisaties, te weten: Groep Algemene Uitgevers (GAU), GEU, Magazine Media Associatie (MMA), Media voor Vak & Wetenschap (MVW) en NDP Nieuwsmedia. De Mediafederatie ondersteunt haar leden met algemene voorlichting en specifieke advisering, onder meer op het vlak van sociaal beleid.

Telefoon

020 - 430 91 50

Samenvatting

De Mediafederatie onderschrijft het standpunt van de regering dat iemand die fulltime werkt ten minste in een bestaansminimum moet kunnen voorzien. Om de designaleerde problemen het hoofd te bieden is een brede integrale visie op de arbeidsmarkt nodig. De voorgestelde wetgeving scheert echter alle soorten "zelfstandigen" over één kam. Een grondige analyse van de te verwachten effecten van deze maatregelen ontbreekt. De Mediafederatie heeft dan ook grote twijfels bij deze voorstellen, ook vanwege de te verwachten problemen bij de uitvoering en de handhaving van de voorgestelde maatregelen. Tot slot zet de Mediafederatie grote vraagtekens bij de mogelijk vergaande consequenties voor de dagbladbezorging en auteurs bij uitgeef- en auteursovereenkomsten.

Website

mediafederatie.nl

E-mail

info@mediafederatie.nl

IBAN

NL06ABNA0601287835

Algemeen

De Mediafederatie onderschrijft de reactie van de Stichting van de Arbeid waarin staat dat een integrale visie op de arbeidsmarkt ontbreekt, de voorgestelde wetgeving complex is, en forse problemen worden verwacht in de uitvoering en het toezicht op de voorgenomen wetgeving.

De reikwijdte van de wetsvoorstellen en de te verwachten impact verdienen het om in een breder perspectief te worden geplaatst. Een dergelijke fundamentele discussie is

Datum
09-12-2019

Pagina
2 van 5

bovendien niet ver weg nu de Commissie Borstlap door uw ministerie is gevraagd om een duurzame visie op de arbeidsmarkt te ontwikkelen, en hierover op korte termijn een advies uit te brengen. Cruciaal zijn antwoorden op de vragen naar een goede verhouding tussen vast en flexibel werk, de invulling van de sociale zekerheid en het mogelijk maken van maatwerk en ruimte voor ondernemerschap.

ZZP'ers in de uitgeefwereld

In de uitgeefsector zijn veel verschillende soorten ZZP'ers werkzaam. Deze ZZP'ers, ook wel freelancers genoemd, leveren een zeer belangrijke inhoudelijke bijdrage aan de producten van uitgevers. Tegelijkertijd stellen zij uitgevers in staat hun product optimaal vorm te geven door maatwerk af te spreken. De verscheidenheid aan opdrachtgeverrelaties wordt bijvoorbeeld duidelijk als gekeken wordt naar de verschillende vormen van tariefafspraken. Zo wordt er gewerkt met opdrachttarieven, dag(deel)tarieven, tarieven per teken of tarieven per woord, of bijvoorbeeld met tarieven gebaseerd op royalty's. Het uurtarief is slechts één van de varianten die opdrachtgevers en opdrachtnemers gezamenlijk afspreken. In de wetsvoorstellen is nog slechts sprake van één tarief, namelijk het uurtarief. Dat werkt zeer beperkend. De Mediafederatie voorziet lange en lastige discussies indien deze verschillende tarieven allemaal omgerekend zouden moeten worden naar een uurtarief, als dit al mogelijk is.

Als er uiteindelijk een uurtarief is bepaald, is het maar de vraag of opdrachtgever en opdrachtnemer over de juiste kennis beschikken om dat tarief te kunnen doorgronden. De Mediafederatie voorziet aanzienlijke problemen voor opdrachtgevers die de verantwoordelijkheid krijgen om de door de opdrachtnemer aangeleverde gegevens over de aan de opdracht bestede uren op juistheid te controleren, en zodoende vast te stellen of de verstrekte vergoeding voor de opdracht ten minste gelijk is aan het minimumtarief. Deze problematiek speelt overigens in gelijke mate ten aanzien van het voorgestelde tarief van 75 euro per uur om in aanmerking te komen voor een zelfstandigenverklaring.

De Mediafederatie vraagt zich daarnaast af wat er gebeurt op het moment dat een opdracht niet in het aantal vooraf overeengekomen aantal uren wordt afgerond. In hoeverre is er ruimte voor een redelijke en billijke afweging omtrent het bestede aantal uren in relatie tot het geleverde resultaat.

Voor de uitgeefsector spelen naast deze algemene en breed gedragen kanttekeningen bij de voorgestelde wetgeving in ieder geval twee aandachtsgebieden die specifiek voor deze sector zijn en waarvoor de voorgestelde wetgeving vergaande consequenties kan hebben, te weten de positie van dagbladbezorgers en de positie van auteurs.

Dagbladbezorging

In Nederland zijn ruim 17.000 mensen actief in de dagbladbezorging. Het is een unieke branche, met een eigen karakter. De dagbladbezorger is vroeg op om de krant voor zeven uur in de brievenbus te bezorgen, maar heeft de mogelijkheid zich vrijelijk te laten vervangen door bijvoorbeeld een familielid of vriend. De branche kent enerzijds

Datum
09-12-2019

Pagina
3 van 5

een groot verloop van bezorgers (50% per jaar), anderzijds wordt flexibiliteit gevraagd in verband met wisselende wijksamenstellingen (naar gelang van het aantal verkochte abonnementen, zoals bijvoorbeeld weekendabonnementen). De vergoeding voor dagbladbezorgers is, vanuit de feitelijke werkzaamheden, vormgegeven via een overeenkomst van opdracht. Deze bezorgers zijn geen ondernemer, geen 'zelfstandige' en oefenen geen beroep uit.

Deze constructie kent brede maatschappelijke steun. Na een lang en intensief traject met de sociale partners verenigd in de Stichting van de Arbeid is in 2018 voor de dagbladbezorgers een stukloonnorm vastgesteld. Deze stukloonnorm is een meetinstrument voor het bepalen van de tijdsduur van de opdrachten. De hoeveelheid tijd wordt vervolgens gerelateerd aan ten minste het minimumuurloon. Vakorganisaties moeten jaarlijks instemmen met deze stukloonnorm.

De stukloonnorm is zorgvuldig tot stand gekomen en bestrijkt de verschillende onderdelen van het bezorgproces. Het voorgenomen wetsvoorstel merkt de dagbladbezorgers nu aan als "zelfstandigen". Dat past niet bij de aard van de werkzaamheden. Bezorgers brengen geen offertes uit, hebben niet te maken met indirecte uren en voeren geen administratie. Daarbij bestaat het bezorgerscorps nog voor een aanzienlijk deel uit (schoolgaande) jongeren, waarbij wordt aangetekend dat ook jongeren onder zestien dit werk mogen doen. Het is lastig in te denken hoe een zestienjarige bezorger met de voorgestelde wetgeving zou moeten omgaan. Niet alleen wreekt zich hier het ontbreken van een integrale visie op de arbeidsmarkt, ook een analyse van de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen ontbreekt. Tegelijkertijd ontstaan er vele uitvoerings- en handhavingsproblemen. Zo bepaalt het stukloon welke tijd er voor een opdracht staat. In de voorstellen wordt echter gewerkt op basis van een offerte en een eventuele nacalculatie. Het is voor de opdrachtgever achteraf niet eenvoudig na te gaan of de daadwerkelijk bestede tijd, bijvoorbeeld in het geval van een overschrijding, redelijk is. De voorstellen werken bovendien fraude in de hand.

De dagbladbezorging vervult een belangrijke rol in de verspreiding van journalistieke producten en is hiermee maatschappelijk van grote waarde. Door voorbij te gaan aan de redenen achter de verschillende vormen van opdrachtgeverschap dreigen de voorgenomen maatregelen de dagbladbezorging onuitvoerbaar en onbetaalbaar te maken. Dezelfde problematiek speelt ook bij de bezorging van huis-aan-huisbladen, die de lokale journalistiek dichtbij brengen.

De uitgeefovereenkomst

Het tweede voorbeeld waarbij de voorgestelde maatregelen grote ongewenste effecten hebben, betreft de 'uitgeefovereenkomst'.

Uitgevers en makers (auteurs, vertalers, illustratoren etc.) sluiten auteursovereenkomsten waarbij financiële afspraken worden gemaakt, vaak (mede) in de vorm van royalty's, maar ook met niet terugvorderbare voorschotten of een

Datum
09-12-2019

Pagina
4 van 5

forfaitaire betaling. De auteursovereenkomsten kennen een wettelijke basis in de Auteurswet en in het Auteurscontractenrecht. Daarin is vastgelegd dat een maker recht heeft op een billijke vergoeding voor zijn werkzaamheden. Binnen de uitgeefsector van bijvoorbeeld algemene boeken wordt voor zowel oorspronkelijke auteurs als vertalers veel gewerkt met model auteursovereenkomsten, het zogenaamde Modelcontract, dat is opgesteld samen met de Auteursbond. Naar de mening van de Mediafederatie levert de uitgeefovereenkomst in de diverse branches binnen de uitgeefsector een naar behoren werkende praktijk op.

In het voorstel wordt de uitgeefovereenkomst specifiek vermeld als een overeenkomst die valt onder de Wet minimumbeloning zelfstandigen. Uitsluitend in het geval dat de minister van OCW een billijke vergoeding heeft vastgesteld conform artikel 4, lid 1 is de wet niet van toepassing. In de toelichting op dit wetsvoorstel wordt daarnaast ook gesproken over auteursovereenkomsten.

Uit onderzoek van KVB Boekwerk blijkt dat er 16.150 levende Nederlandse auteurs van het algemene boek zijn waarvan er 16.000 hun auteurswerkzaamheden uitvoeren als neveninkomsten dan wel daaruit een secundair inkomen genereren. Ruim 90 procent van de auteurs krijgt jaarlijks maximaal 1.000 euro aan royalty's uitgekeerd. Slechts enkele honderden auteurs kunnen leven van hun schrijverschap en de daaraan direct verbonden werkzaamheden, zoals lezingen, beurzen, leenrechtvergoedingen, enzovoort. Het is wellicht betreurenswaardig dat niet meer auteurs van hun bijdragen kunnen leven, maar dat is de economische realiteit. De markt is niet groter in een relatief klein (taal)gebied.

De hiervoor geschetste situatie met betrekking tot het algemene boek is vergelijkbaar met die voor educatieve, vakinformatieve en wetenschappelijke uitgaven. Ook voor deze uitgaven geldt dat de auteursinkomsten voor het overgrote deel bestaan uit neveninkomsten dan wel secundair inkomen. Ook hier zouden auteursvergoedingen voor uitgeverij onacceptabel sterk stijgen als de Wet minimumbeloning zelfstandigen op de auteurswerkzaamheden van toepassing wordt verklaard.

Het doel van de wetsvoorstellen is om zelfstandigen aan de onderkant van de arbeidsmarkt bescherming te bieden tegen een bestaan als werkende arme. De Mediafederatie heeft sympathie voor deze gedachte en is van mening dat iedereen die fulltime werkt deze bescherming ook verdient. Wel dient rekening te worden gehouden met de economische realiteit. Voor bijna alle auteurs (99 procent) zijn de inkomsten die zij genereren met hun boek een bijverdienste en daarmee secundair inkomen. Velen van hen schrijven omwille van prestige, uit innerlijke drang of om anderszins niet monetaire redenen.

Bovendien kunnen auteurs (en ook vertalers) profiteren van onder andere subsidies, leenrechtvergoedingen, reprorechtvergoedingen, enzovoort. Deze secundaire geldstroom lijkt in het geheel niet te worden meegewogen terwijl die juist in het leven is geroepen om tenminste een deel van de auteurs en vertalers hun werk te laten doen

Datum
09-12-2019

vanuit het gegeven dat 'de markt' onvoldoende bestaanszekerheid kan bieden. Het cultureel belang prevaleert hier.

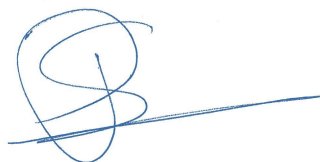
Pagina
5 van 5

Nederland mag zich gelukkig prijzen dat in ons taalgebied een grote diversiteit aan boeken wordt geschreven. Wanneer de voorgestelde wetgeving van toepassing wordt op uitgeef- en auteursovereenkomsten is die diversiteit niet langer haalbaar. Er treedt dan geen kleine, maar een algehele en structurele versobering op. Vele uitgevers zouden in hun voortbestaan worden bedreigd, of slechts nog een handvol titels kunnen uitgeven. De culturele verscheidenheid zou onherroepelijk in het gedrang komen.

Afsluitend

Los van de geschetste problemen rond uitvoerbaarheid en toezicht en naleving van de voorgestelde wetgeving zijn de consequenties van de voorgestelde maatregelen voor de uitgeefsector aanzienlijk. De goed werkende systematiek van het stukloon bij dagbladbezorging wordt onnodig doorkruist. De voorgestelde wijzigingen in de regelgeving zullen een forse kostenstijging met zich meebrengen, met als gevolg dat de unieke bezorging van een krant aan huis niet langer is vol te houden. Een minimumbeloning op basis van een uurtarief voor makers maakt het onmogelijk boeken nog rendabel te blijven uitgeven. Dat heeft grote gevolgen voor het voortbestaan van uitgeverijen en voor het culturele, educatieve en wetenschappelijke aanbod in Nederland. Tegelijkertijd onderschrijft de Mediafederatie de noodzaak om naar de arbeidsmarkt als geheel te kijken en bijvoorbeeld problemen met gaten in de sociale zekerheid met elkaar op te lossen.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'S' and 'A' intertwined, followed by a long horizontal line extending to the right.

drs. P.A. Stadhouders
directeur